TÜRK ADALET SİSTEMİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADALET BAKANLIĞI

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 3

TARİHÇE 4

ADALET BAKANLIĞI 8

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ 14

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU 16

ADLİ YARGI 17

İDARİ YARGI 24

ANAYASA MAHKEMESİ 26

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ 29

YÜKSEK SEÇİM KURULU 30

SAYIŞTAY 31

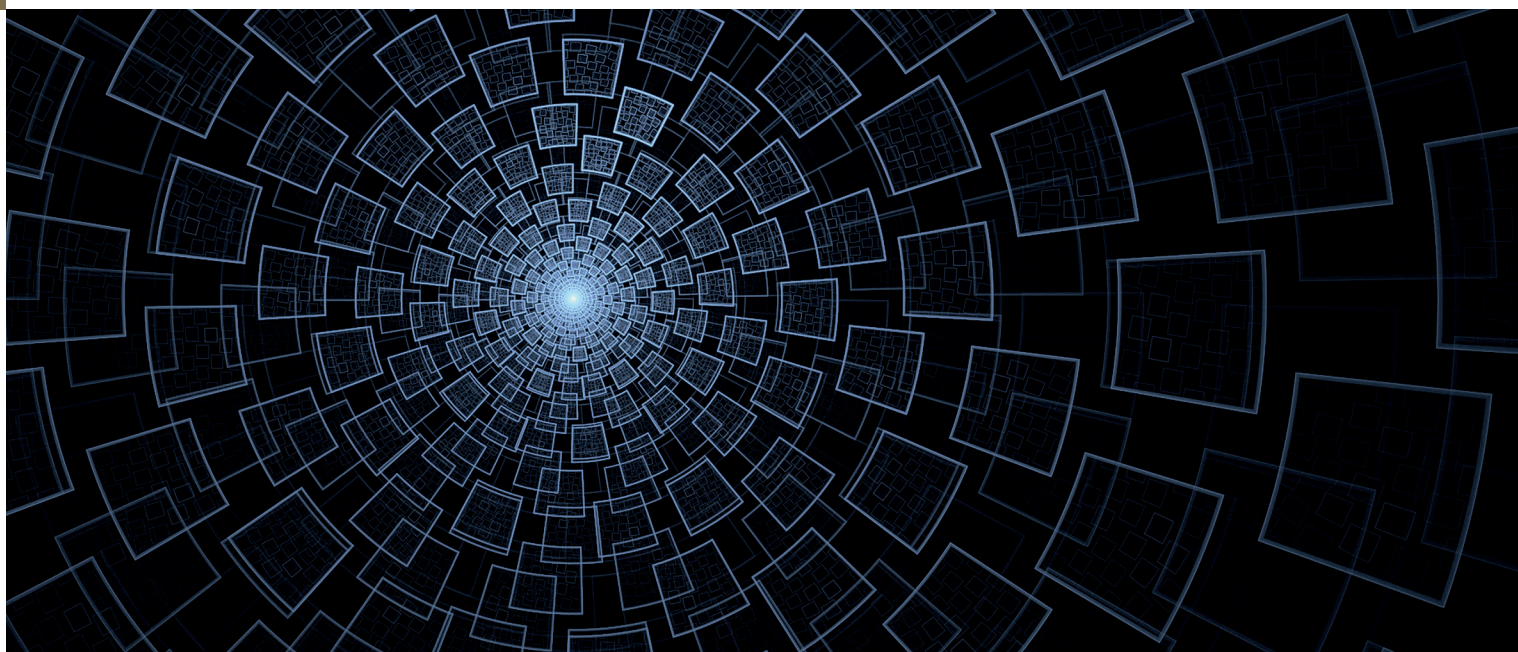

SUNUŞ

Türkiye'de yargı, yasama ve yürütme kuvvetlerinin yanında üç erkten biridir ve Anayasa'nın 9. maddesine göre yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemeler tarafından kullanılmaktadır.

Türk adalet sistemi; bağımsızlık ve tarafsızlık temeline dayalı, birbirine bağlı olmayan, görev ve yetki alanları özel yasalarla düzenlenmiş, birçok mahkeme ve kurumdan oluşmaktadır.

Buna göre Türk yargı sistemi; adli yargı (ilk derece mahkemeleri, bölge adliye mahkemeleri ve Yargıtay), idari yargı (ilk derece mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştay), anayasa yargısı (Anayasa Mahkemesi) ve uyuşmazlık yargısı (Uyuşmazlık Mahkemesi) olarak kollara ayrılmaktadır. Bunlara ek olarak Hâkimler ve Savcılar Kurulu, seçim yargısı (Yüksek Seçim Kurulu) ve hesap yargısı (Sayıştay) da yargı sistemi içerisinde yer almaktadır.

Bu kurumların her biri kendi alanında bağımsız olup birbirlerinin alanlarına karışmamaktadırlar.

Adalet Bakanlığı ise; adalet sistemine yönelik temel politikaların belirlenmesi ve geliştirilmesinden, adalet hizmetlerinin ulaşılabilir, etkin ve verimli bir şekilde sunulmasından sorumludur.

Türk adalet sistemini genel hatlarıyla tanıtmayı amaçlayan bu katalog, Türkiye Adalet Akademisi ve Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

TARİHÇE

1839

Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile yönetim ve eğitim alanındaki yenileşme hareketlerinin başlaması

1840

Tanzimat Dönemi'nin ilk ceza kanunnamesi kabulü

1858

Fransız Ceza Kanunu'nun iktibas edilmesi

1868

Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye ilgası ile Şûrâ-yı Devlet (Danıştay) ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'nin (Yargıtay) kurulması

1869-1876

Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'nin bölüm bölüm kabulü

1875

Avukatlık kurumunun yargı sistemine dâhil edilmesi

1879

Adliye Nezaretinin (Adalet Bakanlığının) kuruluşu ve yargı reformu kapsamında yargı teşkilatı, medeni ve ceza usul kanunlarının kabulü, adliye müfettişliği, müdde-i umumilik (savcılık) ve mukavelat muharrirliğinin (noterlik) kurumlarının oluşturulması

1920

3 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İcra Vekillerinin Suret-i İntihabına Dair Kanun'un bugünkü Adalet Bakanlığının temellerinin atılması ve bugünkü Yargıtayın Cumhuriyet tarihindeki ilk şekli olan Temyiz Heyeti'nin oluşturulması

1922

Şûrâ-yı Devlet'in (Danıştay) faaliyetinin sona ermesi

1923

Temyiz Heyeti'nin adının Mahkeme-i Temyiz olarak değiştirilmesi ve yeniden yapılandırılması

1924

Anayasa ile yargı işinin bağımsız mahkemelere verilmesi ve "Mehâkimi Şer'iyyenin İlgasına ve Mehâkim Teşkilatına ait Ahkamı Muadil Kanunu'nu ile şer'iyye mahkemelerinin ilgası

1925-1927

Danıştayın yeniden kurularak bağımsız bir mahkeme niteliğiyle faaliyete geçmesi

1926

Hâkimler Kanunu'nun kabulü ve hâkimlerin atama ve terfi işlerinin yüksek hâkimlerin katılımıyla oluşturulan kurullar eliyle yürütülmesi sistemi benimsenmesi

1929

İçişleri Bakanlığına bağlı olan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün Adalet Vekâleti bünyesine katılması

1945

Adliye Vekâleti olan Bakanlığın adının Adalet Bakanlığı olarak değiştirilmesi

1945

Uyuşmazlık Mahkemesinin 4787 sayılı Kanunla kuruluşu

1950 — 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu ile, Yüksek Seçim Kurulunun kurulması

1961 — 1961 Anayasası'nın yürürlüğe girmesi

1961 — Anayasa ile Anayasa Mahkemesinin ve dünyada ilk örneklerinden biri olan Yüksek Hâkimler Kurulunun kurulması

1961 — Yüksek Seçim Kurulunun Anayasa'nın kabulü ile anayasal statüye kavuşması

1962 — 45 sayılı Kanun ile Yüksek Savcılar Kurulunun kurulması

1969 — 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle Türkiye Barolar Birliğinin kurulması

1971 — Yüksek Savcılar Kurulunun Anayasa değişikliği ile anayasal statüye kavuşması

1982 — Bugünkü Anayasanın yürürlüğe girmesi

1982

1982 Anayasası ile, Yüksek Hâkimler Kurulu ve Yüksek Savcılar Kurulunun tek çatı altında birleştirilerek Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun oluşturulması

1982

Danıştayın idari davalara ilk derece ve yüksek mahkeme bakmasına son verilerek ilk derece idare ve vergi mahkemelerine dayalı bugünkü sistemin oluşturulması

1984

Adalet Bakanlığının teşkilat yapısı ve görevlerinin yeniden düzenlenmesine dair kanunun kabulü

2003

Adalet Akademisinin Kurulması

2010

Anayasa değişiklikleriyle, Anayasa Mahkemesinin ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kuruluşu, görev ve yetkilerinin yeniden düzenlenmesi

2017

Anayasa değişiklikleriyle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişin kabulü, Anayasa Mahkemesinin ve Hâkimler ve Savcılar Kurulunun kuruluşu, görev ve yetkilerinin yeniden düzenlenmesi ve askerî mahkemelerin kaldırılması.

2018

1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Adalet Bakanlığının teşkilat yapısı ile görev ve yetkileri son olarak yeniden düzenlenmesi

2019

Türkiye Adalet Akademisinin yeniden yapılandırılması

ADALET BAKANLIĞI

GÖREV VE YETKİLERİ

Adalet Bakanlığının görev ve yetkileri ana hatlarıyla şunlardır:

- Kanunlarda kurulması öngörülen mahkemeleri açmak ve teşkilatlandırmak, ceza infaz kurumları, icra ve iflas daireleri gibi her derece ve türdeki adalet kurumlarını planlamak, kurmak ve idari görevleri yönünden gözetim ve denetimini yapmak ve geliştirmek,
- Bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konularında Hâkimler ve Savcılar Kuruluna teklifte bulunmak,
- Kamu davasının açılması ile ilgili olarak mevzuatla Adalet Bakanı'na verilen yetkinin kullanılması ile ilgili çalışma ve işlemleri yapmak,
- Adli sicilin tutulması ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- Adalet hizmetlerine ilişkin konularda, yabancı ülkelerle ilgili işlemleri yerine getirmek,
- Adalet hizmetleriyle ilgili konularda, gerekli araştırmalar ve mevzuat hazırlıklarını yapmak ve görüş bildirmek,
- İcra ve iflas daireleri vasıtasıyla, icra ve iflas iş ve işlemlerini yürütmek,
- Görev alanıyla ilgili olarak uygulamayı takip etmek ve ortaya çıkan sorunların nedenlerini araştırarak çözüm önerileri geliştirmek,
- Ulusal veya uluslararası düzeyde bilimsel toplantılar düzenlemek, bu nitelikteki çalışmaları teşvik etmek ve desteklemek,
- Görev alanıyla ilgili kamu ya da özel kurum veya kuruluşlarla iş birliği yapmak,
- Avukatlık ve Noterlik Kanunlarının Bakanlığa verdiği görevleri yapmak,

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye aleyhine açılan davalara (Dış politikayı ilgilendirenler hariç) ilişkin süreçleri yürütmek,
- 2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca Bakanlığa verilen kanun yararına bozmaya ilişkin işlemleri yürütmek,
- Mağdur haklarının korunup geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak.
- Adli konulara ilişkin kanunlarla ilgili inceleme ve araştırma yapmak, önerilerde bulunmak,
- Gönderilen kanun tekliflerinin ile mevzuat taslaklarının, Türk hukuk sistemine ve mevzuat tekniğine uygunluğunu incelemek ve bu konularda görüş bildirmek,
- Hukuki ve cezai konularda merkezî makam sıfatıyla uluslararası adli yardımlaşma; tebligat, istinabe, suçluların iadesi, hükümlülerin transferi, kovuşturmaların aktarılması işlemlerini yapmak,
- Katılım müzakereleri bağlamında 23. (Yargı ve Temel Haklar) ve 24. (Adalet, Özgürlük ve Güvenlik) fasıllarla ilgili Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmalarını yürütmek.

TEŞKİLAT YAPISI

Adalet Bakanlığı; merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlardan meydana gelmektedir.

Merkez teşkilatı; ana hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı birimlerden oluşmaktadır. Hiyerarşik olarak, Bakanlık Makamı, Bakan Yardımcılıkları, Genel Müdürlükler ve Daire Başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmıştır.

Öte yandan, Bakanlık taşra teşkilatı kurma yetkisini haizdir. Yine, Bakanlıkça uygun görülen il Cumhuriyet başsavcılıkları nezdinde bilgi işlem müdürlükleri bulunmaktadır.

Bakanlığın yurtdışı teşkilatını ise adalet müşavirlikleri oluşturmaktadır. Söz konusu kadrolara hâkim ve Cumhuriyet savcıları arasından atama yapılmaktadır. Hâlihazırda Avrupa Birliği, Avrupa Güvenlik ve İş birliği Teşkilatı, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler Nezdinde Türkiye Daimi Temsilcilikleri ile Berlin, Brüksel, Lahey, Londra, Moskova, Paris ve Washington Büyükelçilikleri nezdinde adalet müşavirleri görev yapmaktadırlar.

Bağlı kuruluşlar; Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Ceza İnfaz Kurumu ile Tutukevleri İşyurtları Kurumudur.

İlgili kuruluşlar da; Türkiye Adalet Akademisi, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ile Kişisel Verileri Koruma Kurumudur.

Özel Kalem Müdürlüğü

Yüksek Müşavirler

ADALET BAKANI

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU (Başkan)

Bakan Yardımcısı | Bakan Yardımcısı | Bakan Yardımcısı | Bakan Yardımcısı

Hizmet Birimleri	Bağlı Kuruluşlar	İlgili ve İlişkili Kuruluşlar
Teftiş Kurulu Başkanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Mevzuat Genel Müdürlüğü Ceza ve Tevkifevleri Genel Müd. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müd. Dış İliş. ve Avrupa Birliği Gen. Müd. Personel Genel Müdürlüğü Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Başkanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı İcra İşleri Dairesi Başkanlığı Destek Hizmetleri Dairesi Başk. İç Denetim Birimi Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Özel Kalem Müdürlüğü	Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu Adli Tıp Kurumu Başkanlığı	Türkiye Adalet Akademisi Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kişisel Verileri Koruma Kurumu

CEZA İNFAZ KURUMLARI İLE TUTUKEVLERİ İŞYURTLARI KURUMU

İşyurtları Kurumu, hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarının korunup geliştirilmesi veya bir meslek ve sanat öğrenmeleri amacına yönelik olarak çalışmalarını sağlamak üzere işyurtları açmak, bu suretle üretilen ekonomik değerleri pazarlamak amacıyla 1997 yılında 4301 sayılı Kanun ile Adalet Bakanlığına bağlı olarak kurulmuş, tüzel kişiliği haiz ve özel bütçeli bir kamu kurumudur.

İşyurtları Kurumu, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluları topluma, atıl iş gücünü de üretime kazandırmakta, işyurdu faaliyetlerinden elde edilen gelir ve sağlanan tasarruf ile de ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

İşyurtları Kurumu, endüstri ürünleri, elişi ürünleri, tarım ve hayvancılık ürünleri, inşaat ve onarım işleri, hizmet sektörü ve uygulamalı sosyal tesis işletmeciliği ana işkolları olmak üzere 180'den fazla işkolunda faaliyet göstermektedir.

ADLİ TIP KURUMU

Adli Tıp Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin adli (resmî) bilirkişilik kurumu olarak yasa ile kurulan Adalet Bakanlığına bağlı bir kuruluştur.

Adli Tıp Kurumunun merkezi İstanbul'dadır. Merkezde hizmet, ihtisas daireleri ve ihtisas kurullarının çalışmaları ile yürütülmektedir. Merkeze bağlı olarak çalışan grup başkanlıkları ile şube müdürlükleri de illerde hizmet vermektedir.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 2016 yılında yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile kurulmuştur. Kurum, Türkiye'nin insan hakları alanında tarafı olduğu uluslararası mevzuatla uyumlu olarak kanunla kurulmuş, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli, kamu tüzel kişiliğine haiz ve Cumhurbaşkanının görevlendirdiği Adalet Bakanı ile ilişkili bir Kurumdur.

TİHEK'in kuruluş amacı insan onurunu temel alarak,

- İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi,
- İşkence ve kötü muameleyle etkin mücadele edilmesi ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevinin yerine getirilmesi,
- Kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi olarak kanunda yer almaktadır.

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Ülkemizde 2010 yılında gerçekleştirilen Anayasa değişikliği ile kişisel verilerin korunması anayasal bir hak olarak düzenlenmiş ve Anayasa'nın 20. maddesindeki "herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir" hükümle, kişisel verilerin korunması anayasal güvence altına alınmıştır.

2016 yılında yürürlüğe 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile de kişisel verilerin korunmasının hukuki çerçevesi çizilerek Kişisel Verileri Koruma Kurumu kurulmuştur.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Anayasada öngörülen özel hayatın gizliliği ile temel hak ve özgürlüklerin korunması kapsamında, ülkemizde kişisel verilerin korunmasını sağlamak ve buna yönelik farkındalık oluşturarak bilinç düzeyini geliştirmekte, aynı zamanda veri temelli ekonomide özel ve kamusal aktörlerin uluslararası rekabet kapasitelerini artırıcı bir ortam oluşturmaktadır.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 6698 sayılı Kanunun 19. maddesine göre kamu tüzel kişiliğini haiz ve idari özerkliğe sahip ve Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile ilişkili bir kamu kurumudur.

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ

2003 yılında kurulan Türkiye Adalet Akademisi; 02 Mayıs 2019 tarihli ve 34 Nolu Türkiye Adalet Akademisi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile bilimsel, idari ve mali özerkliği olan, özel bütçeli, Adalet Bakanlığı ile ilgili bir kurum olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Türkiye Adalet Akademisi; **"Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim"** anlayışını temel alarak, hâkim ve savcı adaylarına yönelik meslek öncesi eğitim ile hâkim ve savcılara yönelik meslek içi eğitim planlarını hazırlamak, yayımlamak ve uygulamak, talepleri hâlinde noterler ve avukatlar ile eğitim ve öğretim hizmetlerinden faydalanması uygun görülen diğer kişilere yönelik eğitim programları hazırlamak ve uygulamak üzere faaliyetlerde bulunmaktadır.

Türkiye Adalet Akademisinin; hâkim ve Cumhuriyet savcıların yetiştirilmesi, eğitim ve öğretim faaliyetleriyle ilgili strateji ve hedefleri belirlemek gibi temel görevlerinin yanında, hukuk ve adalet alanını ilgilendiren konularda uzmanlık ve sertifika programları ile kurs, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikleri düzenlemek, bilgi bankası ve kütüphane kurmak, yayınlar yapmak gibi görevleri de bulunmaktadır.

Türkiye Adalet Akademisi; hukuk ve adalet alanında, ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip etmekte, bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmakta, eğitim faaliyetlerinin standart ve kalitesinin artırılmasına yönelik stratejik hedefler belirlemekte, bu amaçla kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde projeler geliştirmektedir.

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ TEŞKİLAT ŞEMASI
BAŞKAN
ÖĞRETİM ÜYELERİ
DANIŞMA KURULU
Kurumsal İletişim Müdürlüğü
YAYIN KURULU
EĞİTİM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
Meslek Öncesi Eğitim Müdürlüğü
Meslek İçi ve Hizmet İçi Eğitim Müdürlüğü
DIŞ İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI
Dış İlişkiler Müdürlüğü
Yayın ve Kütüphane Müdürlüğü
İNSAN KAYNAKLARI VE DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
İnsan Kaynakları Müdürlüğü
Destek Hizmetleri Müdürlüğü
STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Müdürlüğü
MERKEZLER
AR-GE Merkezi
Ölçme ve Değerlendirme Merkezi
Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi
İnsan Hakları Merkezi
Uzaktan Eğitim Merkezi
EĞİTİM KURUMLARI
Ceza Hukuku Kurulu
Özel Hukuk Kurulu
İdari Yargı Kurulu

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU

Hâkimler ve Savcılar Kurulu, hâkimler ve Cumhuriyet savcılarıyla ilgili mesleğe kabul etme, atama, terfii, disiplin, izin ve yüksek yargıya üye seçilmek gibi işlemleri, hukukun üstünlüğü, mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı esaslarına göre yerine getirmek üzere kurulmuş bulunan anayasal bir kuruldur. Kurul, görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurula emir ve talimat veremez. Hâkimler ve Savcılar Kurulu iki daire ve genel kurul hâlinde çalışmaktadır. Kurul on üç üyeden oluşmakta olup; Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı ise Kurulun tabii üyesidir.

HÂKİMLER VE SAVCILAR OLUŞUMU	KURULUN BAŞKANI (Adalet Bakanı)	
	BİRİNCİ DAİRE (6 ÜYE)	Adalet Bakan Yardımcısı
		Yargıtaydan seçilen bir üye
		Adli yargı hâkim ve savcılarından seçilen iki üye
		İdari yargı hâkim ve savcılarından seçilen bir üye
		Öğretim üyesi ve avukatlardan seçilen bir üye
	İKİNCİ DAİRE (6 ÜYE)	Yargıtaydan seçilen bir üye
		Danıştaydan seçilen bir üye
		Adli yargı hâkim ve savcılarından seçilen bir üye
		Öğretim üyesi ve avukatlardan seçilen iki üye

ADLİ YARGI

- YARGITAY
  - BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ
    - CEZA MAHKEMELERİ
      - GENEL MAHKEMELER
        - SULH CEZA HÂKİMLİĞİ
        - ASLİYE CEZA MAHKEMESİ
        - AĞIR CEZA MAHKEMESİ
      - İHTİSAS MAHKEMELER
        - ÇOCUK AĞIR CEZA MAHKEMESİ
        - ÇOCUK MAHKEMESİ
        - İCRA CEZA MAHKEMESİ
        - FİKRÎ VE SINAİ HAKLAR CEZA MAHKEMESİ
        - İNFAZ HÂKİMLİĞİ
    - HUKUK MAHKEMELERİ
      - GENEL MAHKEMELERİ
        - SULH HUKUK MAHKEMESİ
        - ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
      - İHTİSAS MAHKEMELER
        - ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ
        - İCRA HUKUK MAHKEMESİ
        - KADASTRO MAHKEMESİ
        - İŞ MAHKEMESİ
        - TÜKETİCİ MAHKEMESİ
        - FİKRÎ VE SINAİ HAKLAR HUKUK MAHKEMESİ
        - AİLE MAHKEMESİ

YARGITAY

1982 Anayasası'nda Yüksek Mahkeme olarak yer alan Yargıtay, adliye mahkemeleri tarafından verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümleri temyiz merci olarak inceleyip karara bağlamak, Yargıtay Başkan ve üyeleri ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekili ve özel kanunlarında belirtilen kimseler aleyhindeki görevden doğan tazminat davalarına ve bunların kişisel suçlarına ait ceza davalarına ve kanunlarda gösterilen diğer davalara ilk ve son derece mahkemesi olarak bakmakla görevlidir.

Hukuk ve ceza dairelerinden oluşan Yargıtayda, her dairede bir daire başkanı ile yeteri kadar üye bulunur. Daireler heyet hâlinde çalışır, heyet bir başkan ve dört üyenin katılımıyla toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır. Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrıldıktan sonra en az üç yıl süre ile başarılı görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından seçilir. Yargıtay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Yargıtaya bağlı bir birimdir.

Ceza yargılaması yapan ilk derece ve bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı yapılan temyiz başvurularına ilişkin 'tebliğname' adı verilen hukuki görüş hazırlamak, Yargıtay Ceza Dairelerinin temyiz incelemesi sonrasında verdikleri kararlara karşı resen veya istem üzerine tespit edilen hukuka aykırılıklar veya daireler arasındaki içtihat farklılıklarının giderilmesi için 'itiraz' kanun yoluna başvurmak, mahkemelerce verilip istinaf ya da temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen hükümlerdeki hukuka aykırılıkların giderilmesini sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığının talebi üzerine veya resen kanun yararına bozma yoluna başvurmak, üst düzey memurları soruşturmak, siyasi partilerin tüzük ve programlarının Anayasa ve kanun hükümlerine uygunluğunu ve siyasi partilerin faaliyetlerini denetlemek, siyasi partiler ve siyasi parti üyeleri hakkında inceleme ve soruşturma yapmak, siyasi partilerin kapatılması için dava açmak gibi görevleri yürütmektedir.

BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ

Bölge Adliye Mahkemesi, adli yargı ilk derece mahkemelerince verilen ve kesin olmayan hüküm ve kararlara karşı istinaf kanun yoluyla yapılacak başvuruları inceleyip karara bağlamakla görevlidir.

20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçen ve ilk olarak 7 yerde kurulan Bölge Adliye Mahkemeleri, ihtiyaçlar dikkate alınarak zaman içerisinde 15'e çıkarılmıştır.

Her bölge adliye mahkemesinde en az üç hukuk ve en az iki ceza dairesi bulunur. Daireler, bir başkan ve iki üyenin katılımıyla toplanmakta olup kararlar oy çokluğu ile alınır. Bölge adliye mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üyeleri ise en az birinci sınıfa ayrılmış olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Kurulunca atanmaktadır.

İLK DERECE MAHKEMELERİ

GENEL GÖREVLİ CEZA HÂKİMLİKLERİ ve CEZA MAHKEMELERİ

Sulh Ceza Hâkimlikleri

Sulh ceza hâkimliği, Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, yürütülen soruşturmalarda, gözlem altına alma, şüphelinin beden muayenesi ve vücudundan örnek alınması, arama, el koyma, yakalama, tutuklama kararı verme gibi hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemekle görevlidir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

Asliye Ceza Mahkemeleri

Asliye ceza mahkemeleri, Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, sulh ceza hâkimliği, ağır ceza mahkemeleri ve diğer özel görevli ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere bakmakla görevlidir. On yıl veya daha az hapis cezası gerektiren dava ve işlere bakmak, asliye ceza mahkemelerinin görevine girmektedir. Tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

Ağır Ceza Mahkemeleri

Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan yağma, irtikâp, resmî belgede sahtecilik, nitelikli dolandırıcılık, hileli iflas suçları, devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, millî savunmaya, devlet sırlarına karşı suçlar, casusluk suçları, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir. Ağır ceza mahkemesinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Ağır ceza mahkemesi, bir başkan ve iki üye ile toplanır. Kararlar oy birliği ya da oy çokluğu ile müzakere yapılmak suretiyle alınır.

CEZA İHTİSAS MAHKEMELERİ

Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri

Çocuk ağır ceza mahkemesi, çocuklar tarafından işlenen ve ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlarla ilgili davalara bakmakla ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda ve diğer kanunlarda yer alan koruyucu tedbirleri almakla görevlidir. Çocuk ağır ceza mahkemelerinde, bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur; mahkeme bir başkan ve iki üye ile toplanır. Kararlar oybirliği ya da oyçokluğu ile müzakere yapılmak suretiyle alınır.

Çocuk Mahkemeleri

Çocuk mahkemesi, asliye ceza mahkemesi ile sulh ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlar bakımından, suça sürüklenen çocuklar hakkında açılacak davalara bakmakla ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda ve diğer kanunlarda yer alan koruyucu tedbirleri almakla görevlidir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

İcra Ceza Mahkemeleri

İcra ceza mahkemesi, İcra İflas Kanunu'nun "cezai hükümler" kısmında düzenlenen borçlunun alacaklısını zarara sokmak kasdiyle mevcudunu eksiltmesi, gerçeğe aykırı beyanda bulunma, borçlunun ödeme şartını ihlali, nafakaya ilişkin kararlara uymama gibi suçlara bakmakla görevlidir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

Fikrî ve Sınai Haklar Ceza Mahkemeleri

Fikrî ve Sınai Haklar Ceza Mahkemesi, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda düzenlenen; fikir ve sanat eserleriyle ilgili manevi, mali veya bağlantılı hakları ihlal etme suçu, koruyucu programları etkisiz kılmaya yönelik hazırlık hareketleri, bandrol yükümlülüğüne aykırı hareket etme suçları ile 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda düzenlenen marka hakkına tecavüz suçları ile ilgili dava ve işlere bakmakla görevlidir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

İnfaz Hâkimlikleri

4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile kurulan infaz hâkimliği, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmekle görevlidir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

GENEL GÖREVLİ HUKUK MAHKEMELERİ

Sulh Hukuk Mahkemeleri

Sulh hukuk mahkemeleri, dava konusunun değer veya tutarına bakılmaksızın, kiralanan taşınmazlara ilişkin kira ilişkisinden doğan alacak davaları, taşınır ve taşınmaz mal veya hakkın paylaştırılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin davaları, çekişmesiz yargı işleri ile arabuluculuk faaliyetine ilişkin birtakım işleri çözmekle görevli genel mahkemelerdir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

Asliye Hukuk Mahkemeleri

Asliye hukuk mahkemeleri, özel hukuk uyuşmazlıklarından doğan ve özellikle malvarlığı haklarına ilişkin davalar ile şahıs varlığına ilişkin davalara bakmakla görevli genel mahkemelerdir. Asliye hukuk mahkemesinin görevi, asıl; sulh hukuk mahkemesinin ve ihtisas mahkemelerinin görevi ise istisnadır. Özel bir kanun hükmü ile açıkça asliye hukuk mahkemesi dışında bir mahkemenin bakılacağı bildirilmeyen bütün dava ve işler asliye hukuk mahkemesinde görülür. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

HUKUK İHTİSAS MAHKEMELERİ

Asliye Ticaret Mahkemeleri

Asliye ticaret mahkemeleri, dava konusunun miktar ve değerine bakılmaksızın, ticari davalara (mutlak, nispi, yarı nispi ticari dava) ve ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevli ihtisas mahkemelerdir. Asliye ticaret mahkemelerinde, bir takım davalara bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyet tarafından bakılırken; bir takım davalara ise tek hâkimle bakılır.

İcra Hukuk Mahkemeleri

İcra mahkemeleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre, icra dairelerinin işlemlerinin doğruluğunu ve kanuna uygun olup olmadığını denetlemek ve kanunla verilen diğer icra işlerine bakmak üzere; icra dairelerinin üstünde, icra dairesini devamlı gözetim ve denetim altında bulunduran bir ihtisas mahkemeleridir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

Kadastro Mahkemeleri

Kadastro mahkemeleri, 3402 sayılı Kadastro Kanunu ile kurulmuş olan ihtisas mahkemeleridir. Kadastro mahkemeleri; taşınmaz mal mülkiyetine ve sınırlı ayni haklara, tapuya tescil veya şerh edilecek veyahut beyanlar hanesinde gösterilecek sair haklara, sınır ve ölçü uyuşmazlıklarına, kadastroya ve tapu sicilini ilgilendiren benzeri davalara ve özel kanunlarca kendisine verilen işlere bakmaktadır. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

İş Mahkemeleri

İş mahkemeleri, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu ile kurulmuş olan ihtisas mahkemeleridir. İş mahkemeleri; iş hukuku uyuşmazlıklarından kaynaklanan alacak, tazminat, tespit vb. iş davalarına bakmakla görevlidirler. 7036 sayılı Kanununa göre, iş mahkemeleri; işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına bakmakla görevlidir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

Tüketici Mahkemeleri

Tüketici mahkemeleri, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalara bakmakla görevli ihtisas mahkemeleridir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir. Tüketici ilişkisinden kaynaklı uyuşmazlıklar için her yıl (yeniden değerleme oranında artırılarak) belirlenen bedelin altında kalan anlaşmazlıklar hakkında tüketici hakları hakem heyetine başvuru zorunluluğu bulunmaktadır. Hakem heyetleri, il ve ilçe bazında görev yapmaktadır.

Fikrî ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemeleri

Fikrî ve sınai haklara hukuk mahkemeleri, ülkemizde 2001 yılında kurulmuş ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununda düzenlenen haklar ve hususlardan kaynaklı özel hukuk davalarına bakmakla görevli ihtisas mahkemeleridir. Bu mahkemeler, tek hâkimli olarak faaliyet göstermektedir.

Aile Mahkemeleri

Aile mahkemelerine ilişkin düzenlemeler, 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunda yer almaktadır. İlgili Kanunun dördüncü maddesine göre aile mahkemeleri; nişanlılık, evlenme engelleri ve ehliyeti, evlenme başvurusu ve töreni, batıl olan evlenmeler, evlenme, boşanma, eşler arasındaki mal rejimi, tanıma ve babalık hükmü, soybağı, evlat edinme, velayet, vesayet, çocuk malları, nafaka yükümlülüğü, ev düzeni, aile malları ve diğer özel kanunlarda belirtilen davalara bakmakla görevlidirler.

CUMHURİYET BAŞSAVCILIKLARI

Mahkemelerin bulunduğu her il merkezi ve ilçede o il veya ilçenin adıyla anılan bir Cumhuriyet Başsavcılığı bulunur. Cumhuriyet Başsavcılıklarında yeteri kadar Cumhuriyet savcısı görev yapar. Kolluk kuvvetleri Başsavcılığa bağlı olarak soruşturma işlemlerini yürütür.

Cumhuriyet Başsavcılıklarının görevleri; kamu davasının açılmasına yer olup olmadığına karar vermek üzere soruşturma yapmak, kanun hükümlerine göre yargılama faaliyetlerini kamu adına izlemek, kanunda belirtilen mahkemelerin yargılama faaliyetlerine katılmak ve gerektiğinde kanun yollarına başvurmak, kesinleşen mahkeme kararlarının infazı ile ilgili işlemleri yapmak, kanunlarla verilen diğer görevleri ifa etmektir.

Cumhuriyet savcıları, tüm özlük hakları yönünden hâkimlik teminatına sahiptirler.

İDARİ YARGI

DANIŞTAY	BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ	İDARE MAHKEMESİ
		VERGİ MAHKEMESİ

DANIŞTAY

Danıştay, Anayasa ile görevlendirilmiş belirli idari davalara ilk derece mahkemesi olarak bakan ve diğer idari davalar açısından ise temyiz mercii işlevi gören yüksek bir mahkemedir. Danıştay, aynı zamanda bazı konulara özgü olmak üzere bir danışma ve inceleme merciidir. Danıştay daireler hâlinde ve heyet olarak çalışmakta olup her heyet bir başkan ve dört üyeden oluşmaktadır. Danıştay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Danıştay üyesi seçilemez.

Hâlihazırda Danıştayda 1 idari ve 11 dava dairesi olmak üzere toplam 12 daire bulunmaktadır.

DANIŞTAY BAŞSAVCILIĞI

Danıştay bünyesinde Başsavcılık kurumu bulunmakta olup Danıştay Başsavcısı Danıştay meslek mensupları arasından seçilmektedir.

Danıştay Başsavcılığı, ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştayda görülen dava dosyalarında, esas hakkındaki düşüncelerini bildirmekle görevlidir.

Danıştay Başsavcılığı bünyesinde yeteri kadar Danıştay savcısı görev yapmaktadır.

BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ

Bölge idare mahkemeleri genel olarak idare mahkemeleri ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını inceleyip karara bağlamak; yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemeleri arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlıklarını kesin karara bağlamakla görevlidir. Bölge idare mahkemeleri bir başkan ve iki üyeden oluşan heyetler hâlinde çalışmaktadır.

Hâlihazırda Türkiye genelinde 8 Bölge İdare Mahkemesi faaliyet göstermektedir.

İLK DERECE MAHKEMELERİ

İDARE MAHKEMELERİ

İdare mahkemeleri, genel olarak vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki idari işlemlerin iptali ve idari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini için açılan tam yargı davalarını karara bağlamakla görevli genel mahkemelerdir. İdare mahkemeleri genel olarak bir başkan ve iki üyeden oluşan heyetler hâlinde çalışmaktadır. Ancak, belirli bir tutarın altında kalan parasal uyuşmazlıklarda, tek hâkimle de karar verebilmektedir.

VERGİ MAHKEMELERİ

Vergi mahkemeleri, genel olarak vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar ile bu konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları karara bağlamakla görevlidir. Vergi mahkemeleri genel olarak bir başkan ve iki üyeden oluşan heyetler hâlinde çalışmaktadır. Ancak, belirli bir tutarın altında kalan parasal uyuşmazlıklarda, tek hâkimle de karar verebilmektedir.

ANAYASA MAHKEMESİ

Anayasa Mahkemesi, 1982 Anayasası'nda 146 ila 153. maddeler arasında düzenlemiştir. Ancak, Anayasa'nın bazı maddelerinde değişiklik getiren 21/1/2017 tarih ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un kabul edilmesiyle birlikte Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesi, on beş üyeden oluşmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, üç üyeyi seçmektedir. Bunlardan;

İki üye Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üye baro başkanlarının aday göstereceği serbest avukatlardan gösterecekleri üç aday içinden gizli oylamayla seçilir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı, geriye kalan on iki üyeyi seçmektedir. Bunlardan; üç üye Yargıtay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, iki üye Danıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, üç üye (en az ikisi hukukçu olmak üzere) Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden, dört üye ise üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörlerinden seçilir.

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç tüzüğünün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler.

Ancak, olağanüstü hâllerde, sıkıyönetim ve savaş hâllerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesine dava açılamaz. Ayrıca usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmalar hakkında da Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.

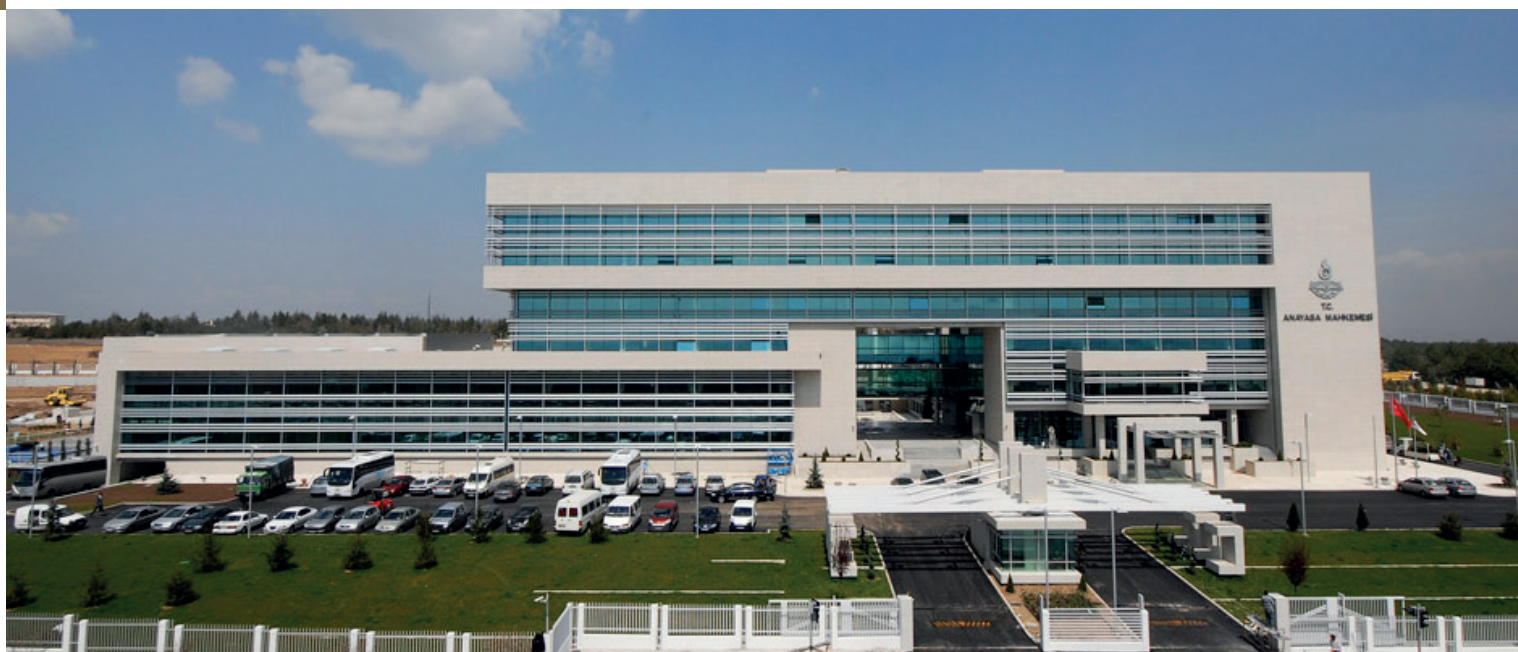

Norm denetiminde “iptal davası” ve “itiraz yolu” olmak üzere iki tür başvuru usulü bulunmaktadır. İptal davası yoluna “soyut norm denetimi” itiraz yoluyla denetime ise “somut norm denetimi” de denilmektedir. Çünkü itiraz yolunda, başvuru konusu normun anayasaya uygunluğunun denetimi, görülmekte olan bir dava aracılığıyla gerçekleşmektedir.

2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolu açılmıştır. 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren herkes, kamu gücünü kullanan kişi ve kurumların sebep olduğu hak ihlallerine karşı Anayasa’da ve Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden birinin ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilmektedir.

Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanını, Cumhurbaşkanı yardımcısını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, bakanları, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcı vekilini, Hâkimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar. Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.

Anayasa Mahkemesinin ayrıca, siyasi parti kapatma davalarına bakmak, siyasi partilerin mali denetimi yapmak, TBMM tarafından verilen yasama dokunulmazlığının kaldırılması veya milletvekilliğinin düşmesine ilişkin kararlara karşı açılan iptal istemlerini incelemek ve Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanını seçmek görevleri bulunmaktadır.

ANAYASA MAHKEMESİ

ANAYASA MAHKEMESİNİN GÖREVLERİ

- NORM DENETİMİ
- SİYASİ PARTİ KAPATMA DAVALARI
- SİYASİ PARTİLERİN MALİ DENETİMİ
- İNSAN HAKLARI İHLALİ İDDİASIYLA YAPILAN BİREYSEL BAŞVURULARIN İNCELENMESİ
- YASAMA DOKUNULMAZLIĞININ KALDIRILMASI VE MİLLETVEKİLLİĞİNİN DÜŞMESİ İŞLERİ
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ BAŞKANI SEÇİMİ
- YÜCE DİVAN SIFATIYLA BAKILAN CEZA DAVALARI

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

Uyuşmazlık Mahkemesi, Anayasa uyarınca, adli ve idari yargı yerleri arasında davalarda doğan görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmekle yetkili yüksek bir mahkemedir. Uyuşmazlık Mahkemesi, bir başkan ile altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur. Uyuşmazlık Mahkemesi'ne Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından seçilen bir üye başkanlık eder. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 1. maddesinde yüksek mahkemenin görevleri belirtilmiştir.

Buna göre Uyuşmazlık Mahkemesi;

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve söz konusu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir.

Özel kanun uyarınca hakeme başvurulmasının zorunlu olduğu hâllerde, eğer hakemlik görevi hâkim tarafından yerine getirilmiş ise bu merci, davanın konusuna göre, yukarıda belirtilen adli veya idari yargı mercilerinden sayılır.

Uyuşmazlık Mahkemesinde incelemeler dosya üzerinde yapılır ve kanunda sayılanlar dışında oy çokluğuyla karar verilir.

YÜKSEK SEÇİM KURULU

1982 Anayasası'nın "Seçimlerin Genel Yönetimi ve Denetimi" başlığı altında düzenlenen Yüksek Seçim Kurulu, seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etmekle görevlidir.

Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşmaktadır. Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile altı yıl için seçilir. Süresi biten üye yeniden seçilebilir. Kurul, kararlarını salt çoğunlukla verir. Oyların eşitliği hâlinde Başkanın bulunduğu tarafın görüşü doğrultusunda karar verilmiş olur.

SAYIŞTAY

Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının ve mahalli idarelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevli anayasal bir kurumdur.

Sayıştay, inceleme, denetleme ve kesin hükme bağlama işlerini yaparken işlevsel ve kurumsal bağımsızlığı olan bir kurumdur. Yargı yetkisine sahip bir Yüksek Denetim Kurumu olan Sayıştay, görev ve sorumluluklarını kurullar vasıtasıyla yerine getirmektedir.

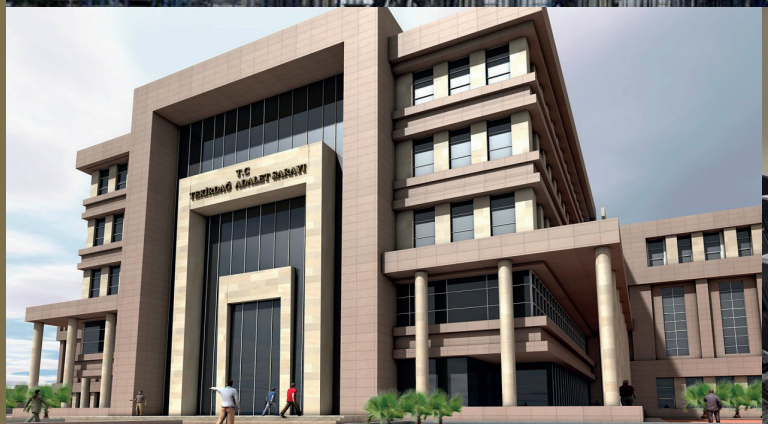

T.C. ADALET BAKANLIĞI

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ